

Előfizetési árak:

Egész évre	8 korona
Fél évre	4 korona
Negyed évre	2 korona
Egy szám ára	20 fillér
Nyilttér sora	40 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki Iapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet-körút 41.

POLITIKAI HETILAP

A magyar nyelv és kultúra.

Soha szebben, meggyőzőbben a magyar nemzeti törekvések igazát, a magyar nyelv és a magyar kultúra terjesztésének jogosultságát nem aposztrofálta senki, mint Széll Kálmán a D. K. E. Sopronban megtartott közgyűlésén.

Beszédében hangoztatott eszméi bevilágítják azokat az utakat, elénk tárják azokat a módokat, melyeken és melyek felhasználásával végre is érvényt szerezhettünk a magyar nyelv és a magyar kultúra terjesztésére irányuló törekvéseinknek. — Valóságos rendszerét, filozófiáját adta végre annak, mint függ össze a kulturpolitika s a nyelvápolás a nemzeti étellel s meggyőződen beigazolta azt a tételt, hogy nemzetünk csak a magyar nyelv terjesztésével lehet nagygyá, lehet virágzóvá.

De rámutat arra a fontos kérdésre is, hogy kulturális törekvéseink kerészítvételénél nem szabad mindent csak az államtól várnunk, de meg kell mozdulni a nagy magyar társadalomnak is, sőt az oroszlanrészt éppen ennek kell kivenni abból a munkából, melynek gyümölcse az annyira sóvárgott nemzeti állam leendő.

Ennek azonban nem szabad erőszakkal történnie, aminthogy nem is történik, hanem egyedül és kizárólag a kultúra hódító erejével, mely elől bármiként zárkózzanak is el a nemzetiségek, mégis utat fog törni magának azok lelkeiben, kik a haladást többre becsülik a folyton hangoztatott, de alapjában hazug sérelmek frázisainál.

A magyar nyelv és a magyar kultúra érdekében elhangzott gyönyörű beszédek, a magyar nemzeti törekvések ápolása érdekében tett

lelkes hitvallást ide iktatjuk mindazok meggyőzésére, kik az utóbbi évek szomorú tapasztalatai közben elvesztették a magyar nemzet nagyságába vetett reményeiket és bizalmukat.

Merítsünk hitet, erőt ebből a beszédből a jövőben reánk várakozó nagy feladatokhoz, a jövő nagy munkájához.

A kulturális egyesületeknek egy másik nagy feladata a magyar nyelv jogainak és érdekeinek érvényesítése. Szent jogunk van nekünk ahhoz, hogy a mi nyelvünket ápoljuk, nyelvünket védjük és terjesztjük. Elévülhetetlen jog ez, amelyet nem engedünk eldisputálni senki által magunktól, amelyet szóba sem engedünk hozni, nem engedünk érinteni, mert az természetes joga minden nemzetnek, a mint természetes joga az anyának, hogy védje gyermekeit és a gyermeknek, hogy védje szüleit. És ha minden nemzetnek kincse a nyelve, a magyar nemzetnek nemcsak kincse, a magyar nemzetnek lelke, a magyar nemzet fejlődésének, a magyar nemzet boldogulásának, a magyar nemzet fennmaradásának egyenes életföltétele. Jól mondták valamikor Magyarország t. karai és rendjei, amikor a magyar nyelvi alapnak a megalkotásáról volt szó, hogy végváraknál, erősegeknél, hadseregeknél és mindennél erősebb védő vára Magyarországnak a nyelv. Az alkotmánynak semmi fontos elvi tétele, semmi garanciája, sem törvénynek akármilyen rendelkezése nem biztosítja a nemzet fennállását úgy, mint a nyelv. Ennek a tudatnak a nemzet szívében kell élnie, mindenkinek ez országban e tudat iránt lelkesednie kell és lelkesedésben vállalva közreműködni. Kinek lehet kifogása ez ellen? Ama honfitársainknak talán, akik nem beszélnek a mi nyelvünket, akiknek más az anyanyelvük és van saját kulturájuk? Nem lehet jogos kifogás, mert mi e kulturát és

az ő anyanyelvüket bántani nem akarjuk, mi nem akarunk és nem fogunk erőszakkal magyarosítani, aki ezt ránk fogja, valótlanságot állít és rágalmasza a magyar nemzetet, mi nem akarjuk megcsontítani az ő jogait anyanyelvükhöz és saját műveltségükhöz, csak azt akarjuk, hogy ők a magyar állameszméhez ragaszkodva, annak híveiül vallják magukat és a maguk anyanyelvük mellett a magyar nyelvet is elfogadják olyannak, amelyet nekik is hasznos elsajátítani. Nem erőszakkal terjesztjük mi a magyar nyelvet, de szeretettel, az ő saját és legsajátosabb érdekükben.

Mert hiszen abban a szétágazó, szertehuzó, ugynevezett nemzeti-ségi mozgalomban, amely itt-ott jelentkezik, az egyedül biztos és egyedül összetartó kápos és az egyedüli, ami védelem, ami védőtetőzet az idegen ajku kulturának is, az a magyar államnak egységesen kiépített, megerősödött kulturája, mert ez tudja csak azokat megvédeni, akik különben egymás ellen vagy egymás mellett, de semmi körülmények közt sem egységesen, végeredményben oly irányzatokba és áramlatokba fulladnának bele, ami ellen csak egy dolog védi meg őket: az egységes magyar nemzeti állam ereje és hatalma, a magyar kultúra megszilárdulása, a mely nemcsak a magyarság szüpremáciáját és hegemoniáját tartja fenn, de testvéreirel fogadja őket a magyar állameszme keretén belül, a melyből nem engedhetünk és nem fogunk engedni soha semmit!

Mert egy nagy dogma él minden magyar ember és minden jó hazafi lelkében és ezt saját érdekükben idegen ajku testvéreinknek is el kell fogadni: hogy itt, Európának ezen a helyén csak egy erős ország állhat fenn, csak egy erős állam küzdhet meg a körülöttünk leselkedő veszélyekkel és csak egy erős ország részesítheti összes fiait mindazokban az áldásokban és jó-

Lang M. és Fia

férfi- és női
divatruháza

Túrócszentmárton

Valódi Panama-kalapok

Darabja 50 korona

Olasz és angol szalmakalapok nagy választékban!

témenyekben, a melyeket egy ország a fejlődésnek, a fölvirágzásnak eredményeiből és adományaiból adhat. Csak egy erős ország! Erős ország pedig Európának e helyén nem állhat fönn másképp, más állami formában s más állami alapokon és más karakterrel, mint *egyeséges magyar állami alapon és magyar állami karakterrel*. E nélkül szétfutó és széthúzó áramlatok és irányzatok meggyöngítik az egésztestet és meggyöngítik ezzel a részeket is. Akkor, amikor itt van a magyar állam, az a nagy erő, amely föntart, alkot, összefoglal, amely az apának és a családfenntartónak földadatait teljesíti az ország minden fiával szemben, akkor eltörlül mindaz, ami ennek ellene szegül, vagy ezen kívül helyezkedik és hiába keresi valaki ezen kívül a saját sajátlagos kicsi, széthúzó, mellékes érdekeit, mert azokat sem tudja föntartani, ha nincs az a nagy kéz, az a nagy, erős kéz, a mely mindent összetart, mindent meg tud védeni.

Isten és ember előtt tehát legitimebbek a mi törekvéseink és azért ezeknek az igazában és ezeknek érvényesülésében nincs semmi kétségem. De minél legitimebbek a mi jogaink, a mi törekvéseink, amelyek senkit sem bántanak sem nyelvében, sem kulturájában, senkit meg nem csonkítanak és senkit sem zárnak ki az állam jótéteményéből, mindenkit a saját belső erkölcsi életének megvédésével és ottalmazásával magához csatolnak és magához fűznek e törekvések tekintetében, egy gondolatot kell szem előtt tartani. Ez a gondolat az, minél legitimebbek a mi jogaink és minél erősebben és szilárdabban állanak történelmi alapon, azon a történelmi alapon, amely Magyarország megalkotásához, a magyar állam megalapításához visz vissza, annál sürgősebben áll elő nagy érdekünk és nagy, elsőrendű kötelességünk. *A magyar műveltséget, a magyar kultúrát terjesszük, gondozzuk, fejlesszük a legintenzívebben, minden erővel.* Mert én azt óhajtom, hogy nemcsak a legitimitásával és a történelmi jogosultság jogcímén érvényesüljön a magyarság döntő vezérszerepe és szupremáciája az országban, de azt kell akarni, hogy az intellektuális erő a kultura és az erkölcsi felsőbbesség jogcímén is illesse meg a magyarságot. Mindaz, ami a kultúrával együtt jár, a műveltség összefoglaló nagy területén belül vár anyagi, gazdasági erősödésre, az ezzel járó áldások, amelyek a kultura birodalmát alkotják, mindezt, amit ez a szó kifejez, birja a magyarság a legteljesebb mértékben és ez is legyen szupremáciánk jogcíme, a történelmi és többség jogán felül és ezen jogcímén is. Ebben álljon felsőbbse-

günk, mert ez hódít erkölcsileg, hódít minden ellentmondással szemben, mert ez ellen nincs semmiféle összeesküvés és emberi ellenszegülés.

A Náródnie Noviny abból az alkalomból, hogy a „General Anzeiger” szerkesztőjét, *Wettel* Vilmost, a temesvári törvényszék az esküdték fölmentő verdiktje alapján az ígatás vádjá alól fölmentette, túlradó örömet érez s már-már olyasfélét gondol, hogy az az idők jelének olyan bizonyítéka, amely a nemzeti-ségek térfoglalását, a nemzetiségi ideák némi érvényesülését igéri. A „Nár. Nov.” valamit föl akart evvel mutatni, valamit, amit siker gyanánt állíthat oda azok szeméi elé, akik a nemzetiségi fantázia iránt mindaddig fogékonyságot elárulni még nem voltak hajlandók, valamit az egész tábor erősítésére, a lelkek megedzésére, de a magyar irányzat némi kis ráijesztésére is talán. És még valamit el akar érni, ami az egészen legfontosabb. Azt ugyanis, hogy a fölötté földicsért temesvári példa ragadja el majd a mi esküdtéinket mindazon esetekben, amikor a tótok hasaárulása fölött kell majd véleményt mondaniki. Aztán érdekes tanulságot von le az egeszből. Konstatálja, hogy a „General Anzeiger” ígató cikkében nem kifejezetten a magyar nemzetiség ellen ígatott, csupán a magyar sovinizmus ellen. A sovinizmus nem képezvén nemzetiséget, az ezen címen elkövetett ígatás nem is képezhet politikai vétséget. Nem fejezi be a következtetést, de a végző tétel már saját magától merül föl: Tótok, ezután ha szidni akarjátok a magyart, szidjátok kedvetek szerint, csupán a „magyar”, és „sovén” szót cseréljétek ki, így semmi bajotok sem érhetik. S a temesvári esetben még precedensre is lehet hivatkozni. Tudjuk, hogy a tót sajtó milyen nagy mester a szók értelmének kiterjesztése vagy szűkítésében, de biztosíthatjuk, hogy amint már rajtavesztett a *Csach* szón, úgy rajtaveszt ezen is. A temesvári példa legföljebb arra volt jó, hogy okuljunk rajta.

Cseh okkupáció.

Napról-napra nyilvánvalóbb lesz a törekvés, mely a cseh-morva tájakat közös kalap alá szándékozik hozni és hova-tovább világosabban állnak előttünk az eszközök, melyeket a kitzított csek érdekében felhasználni szándékoznak, úgy, hogy ma már tiszta képet alkothatunk magunknak az egész mozgalom arányairól, céljáról és a jövőben követendő eljárásról egyaránt.

A leleplezésben segítségünkre siet most a „Naše Slovensko” cseh lap legutóbbi száma. Ebből, mely az egységre való törekvés hivatalos orgánumának tekintetik, megtudjuk, hogy a mozgalmat vezető körök az elérendő cél érdekében pontról-pontra egyöntetű eljárásban állapodtak meg.

A cél szerinte csak kulturális egyesítés. De hogy a tulajdonképeni végcél nem csupán az, az már a megválogatott eszközökből tűnik ki, melyek a művelődési azonosságon kívül szoros mezőgazdasági, gyáripari és pénzügyi kapcsolatokról beszélnek, mint olyan dolgokról, amelyeknek ilyen irányban való fejlő-

dése legerősebb biztosítékát adják a tótok „politikai függetlenségének” is.

Nem kell hozzá külön magyarázat, hogy ha már a mozgalom legkedveztebb alakjában, a tervezettség stádiumában is ilyen nagyhangú jelszavakkal dolgoznak, akkor az alatt a „politikai függetlenség” alatt semmi esetre sem kulturális törekvést csupán, de a szó legsorosabb értelmében vett önálló, független politikai berendezkedést értenek.

És ma még képtelenségnek látszik és onnak tűnik föl messze, beláthatatlan időkre is, de akik tudják, hogy a mozgalom vezetői milyen példákat hoznak föl a történelemből, a maguk alkotta lelki világból ideájuk támogatására, az nem fog csodálkozni fölötte, hogy az itt-ott, sőt hova-tovább sürűben hitelt is talál.

Elvégre mutatni kell nekik valamit, ami az elégedetlenkedő s ábrándokra hajló lelkeknek szigorúan követendő végcél gyanánt szolgáljon s amivel astán a maguk minden működését is megmagyarázhatják.

Nyilvánvaló, hogy a cseh gyárosok, nagyiparosok erre a hiszékenyre építenek légvárakat s ezt akarják kamatoztatni csak, a mikor közgazdasági egységről, jobban mondva a tótoklakta földnek jól jövedelmező cseh tőkével, gyári iparral való megsszállásáról beszélnek.

Erre a tervet *Kálal* Károly, Björnsonnak sugalmazója dolgozta ki.

A mi Felföldünkön tett hosszabb utazásai alatt megismerkedett vidékeink minden erre kinalkozó viszonyával. Látta a termékeny földeket, melyek jó kezeléssel 30—35 %-ot hozhatnak; ebben a cseh intenziv gazdálkodásnak kimeríthetlen terét fedezte föl. Mindjárt föl is hívja a cseh tőképénéséket, hogy tőkeiket felvidéki magyar földek vásárlásába fektessék. Kettős céll érnek el vele, ugymond. Vagyonuk rohamosan szaporodni fog s a vásárlási rendszer kiszélesbítésével elérik, amit ez a jelmondat kinal: *Akié a föld, azé az ország.*

Hogy a mozgalom veszélyes voltára mutatassunk, nem is kellene tovább mennünk a dolgok fessegetésében. Mindannyian tudjuk, hogy mit jelent nálunk a földbirtoknak idegen kézre való kerülése, még abban az alakjában is, ha az illető birtokos egyébként beleilleszkedik is törvényeink, szokásaink keretében. A magyar nemzeti törekvésekre nézve holt terület marad az mindaddig, amíg első kézben van. A fagyos közöny szent céljaink iránt csak a késő utódookban kezd rendszerint fölengedni kissé és sok évtizednek kell elmulnia addig, amíg az a nemzeti gondolatnak teljesen átengedi magát. Milyen állapotokat teremtené azonban az a földbirtokosoztatly, mely törvényeinkkel, szokásainkkal és törekvéseinkkel merő ellentétben idegen állam szellemét, célját szolgálná itt: olyan talajon, amelynek népében a nyelv és vérrokonság, de az előző ígatás révén is nem kevés hajlandóságot találna már?

Hogy ez az okkupáció azonban más téren is érvényesüljön. *Kálal* kiterjesztette tervét az ipar minden ágára s a kulturális intézményekre is.

Itt jártában meggyeltele földrajzi viszonyainkat, sebesfolyású, bővizű folyóinkat, patakjainkat, min dolyan kincseket, amelyek a cseh gyáripar érdekében szépen kamatozni lennének hivatva. Hozzáteszi, hogy a nép

munkás, erős, gyári munkára könnyen kioktatható, kezelhető, szelíd, türelmes, kevéssel megelégedő. Mind-mind olyan tulajdonságok, amiket a nagyvállalatok örömmel használnak föl.

Hozzáveszi még a kifejelett vasuti hálózatot, szerencsés földrajzi fekvést s összegezi a tapasztalatokat abban, hogy a Felvidék a nagyipar fejlődésének minden előfeltételével, kellékével rendelkezik, csak ki kell nyújtaniok kezüket, hogy ez a kincs mind az ő szükke hulljon.

De számolt ő az esetleg renitenskedő tót elemekkel is. Az érdekek megosztásának elve alapján tulajdonképpen azoknak tehetetlené váló tételét célozza. A kevés tót tökélet megnyerüik nem lesz nehéz, a szellemi tökélet meg hogy maguk kezeljék, gondoskodva lesz azáltal, hogy a tót ifjakat a cseh iskolák felé terelik majd.

Szóval, teljesen kidolgozott haditervevel állunk szemben, amely így egyes részeiben, mint teljes egészében, látszólag Felföldünk kiszakítását célozza.

S ha nem is vesszük föl az eshetőséget, mit annak politikai téren előbb tulajdonítottunk, legyenhőbb vonatkozásában is van olyan veszélyes, hogy annak csak részben való érvényesülése nemzeti törekvéseinket a Felföldön örökre lehetetlenné tenné. Akármilyen szempontból bíráljuk is el, komolyan kell ellenszegülni minden legkisebb lépésnek, mely arra a mozgalomra csak a legesekélyebb módon is emlékeztetne.

Politikai üldözések Magyarországon.

II.

A „Felvidéki Híradó” 21. számában nagy általánosságban már letárgyaltuk azokat a gyalázatos hazugságokat, melyekkel Scotus Viator ur be akarta feketíteni a magyarságot az európai közvélemény előtt, úgy látszik azonban, felült ostopa vádaskodásaival, mert erről a rendkívüli együgyű iratocskáról az európai sajtó, leszámítva néhány nemzetiségi lapocskáit, egyáltalán nem vett tudomást.

Hogy mi mégis több helyet engedünk ennek a szellemi szörnyszülöttnak, mint amennyit megérdemelt, oka annak egyszerűen az, hogy olvasóközönségünknek be akarunk mutatni egyet azon ocsmányi pamfletok közül, melyek a közvélemény megtévesztésére hazuról sugalmazva íródnak ellentünk, a különben gyakran hazafias nemzetiségi urak érzelmeinek eklatáns dokumentálására.

Amde folytassuk tovább.

Scotus Viator ur a *Tótok sérelmei* című fejezetben feleleveníti mindazon vádakát, melyeket a nemzetiségi urak részéről majdnem egy század óta hallunk hangoztatni, de a felállított tételre elfelejt megadni a kellő választ, holott ő, ki annyira járatos a nemzetiségi ügyekben, alaposabban megtehetné, mint mi, kiknek a mult idők történetének bizonyítékai nem állnak úgy rendelkezésre, mint a pamfletírónak.

Az első vád a következő: A tót nyelv az összes zúd- és polgári iskolákból, továbbá a tanítóképző és papnevelő intézetekből ki van zárva s hovatovább az elemi iskolákból is kiszoríttatik.

Tény az, hogy jelenleg sem közép-, sem

polgári iskola, sem tanítóképző intézet nincs, hol az előadás nyelve a tót volna, de viszont nem igaz az az állítás, hogy a tót nyelv teljesen ki volna zárva az összes polgári iskolákból, mert a tót nyelv a polgári iskolákban, ott ahol annak szüksége fennáll, vagy a tanulásra elegendő számu-tanuló jelentkezik, ma is rendkívüli tárgyként tanítatik.

Néhány évizeddél' ezelőtt azonban még három középiskola működött, melynek tanítási nyelve a tót volt, de a vezetőségnek politikai éretlensége, a magyarság és az ország egysége ellen való folytonos ígatása, azok magyarellenes szelleme miatt működésüket be kellett szüntetni, hacsak annak nem akartuk kitenni magunkat, hogy szemünk előtt, sőt belegegyezéstülkel neveljenek oly ifjúságot, amely megtagadjon minden közöséget az ezredéves Magyarországgal.

Ami azonban a papnevelő intézeteket illeti, itt már tullelt a célon Scotus Viator ur, mert itt a tanítás nyelve sem nem magyar, sem nem tót, hanem *latin*, tehát a *sérellem* épp úgy érint minket is, mint a tótokat. Merném azonban állítani, hogy a tótok a theológiai intézeteket illetőleg határozott előnyben vannak, mert például a luteránus papneveldek nyelve határozottan tót, sőt a papneveldek szelleme is nekik kedvez.

Ami végre az elemi népoktatás nyelvét illeti, itt már Scotus ur határozottan nem mond igazat. Ez az állítás különben nem szorú cáfolatra. Ezt már többször és alaposan megcáfoltuk.

A második sérelém, hogy a tót nyelv nem érvényesült a bíróságok előtt. Azt kérdeztek itt, hogy a bíróságok mily nyelven tárgyalnak a felekkel? Nem az illető fél anyanyelvén? Hát mégis mily arculattal mer Scotus ur az igazsággal teljesen ellenkező rágalommal a közvélemény elé lépni? A közvetlen érintkezés épp úgy a bíróságoknál, mint a közigazgatási hatóságoknál tót nyelven történik s így a tót nyelv mellőzéséről világba kitértül sérelmek nem egybek tendenciózus híreszteléseknél, melyek egyenesen a külföld megtévesztésére szánvák.

Hasonló rágalom az is, hogy gyülekezési és egyesületi joguk nincs a tótoknak. Hisz épp tavaly, saját lapjaik híradása szerint, egy hét leforgása alatt több mint 100 gyűlést tartottak Hodzsa Milán és társai vezetése mellett a Felföldön s alig akadt hatóság, mely az egyenesen tüntelési szándékkal meghirdetett gyűléseket betiltotta volna, sőt még azok ellen sem tettek megtorló intézkedéseket, akik eme gyűlések törvényesen előírt bejelentését elmulasztották.

Hogy a nemzetiségi sajtó kellőleg ellenőriztetik, amit Scotus Viator ur szintén zokoz vesz, az még nem jelenti a nemzetiségi sajtó elnyomását, csak azt, hogy a magyar nemzet nem türi meg azt az adáz és brutális hajsztát, melyet a nemzetiségi lapok indítottak a legutolsó időkben az állam integritása ellen.

Hogy egyébként a tót sajtó mennyire van elnyomva, bizonyítja az az egyszerű tény, hogy a nemzetiségi lapok száma alig néhány év alatt megkétszereződött. Jól tudja ezt mind a nemzetiségi urak s lapjaikban akár-hányszor örömlüket is fejezték ki e felett, de szívesen agyonhallgatják e letagadhatatlan tényeket akkor, ha ezzel valaki a magyarság kisebbitését célozza, mint pl. Scotus Viator ur, ki szerint csak az a tót sajtó, amely a

nemzetiségi urak szájaize szerint dolgozik, a többiek nem is tudnak többé tótul írni, mondja ez a primitívelekü akarok.

Ezek volnának nagyjában azon megemlékezésre mellőbb vádpontok, melyeket a pamflet szerzője ellentünk felállított oly célból, hogy a külföldön hangulatot keltsen a magyar államiság ellen. Elmondtuk róluk véleményünket s tájékoztattuk olvasóinkat is a sárga fűzet tartalmaról, melynek minden gondolata igazán fekete lélekből fakadhatott.

(r.)

Vármegyei élet.

— Rendkívüli közgyűlés. —

Vármegyénk törvényhatósági bizottságát Beniczky Kálmán alispán május hó 30-ikára rendkívüli közgyűlésre hívta össze, melynek egyetlen tárgya a küszöbön álló szeszdó reformja tárgyában előkészítendő törvénytervezet volt.

A közgyűlésen — tekintve a tárgy speciális voltát — általában csak kevés bizottsági tag, inkább a közvetlenül érintett gazdák és szeszgyárosok jelentek meg, kik a vármegye közönsége által megindítandó akciótól rendkívül sokat várnak, főleg pedig azt, hogy a földmívelésügyi m. kir. miniszter méltányolva a szeszgyárosok jogos kérését, közbe fog járni a pénzügyi kormánytól, hogy a tervezett prémiumelvonás által ugyyszólván léteferdektükben megátamadott szeszgyárosok a megvont kedvezményért valami uton-módon rekompenzáltassanak.

A közgyűlésen vármegyénk főispánja helyett, ki a súlyos családi gyász miatt nem elnökölhett, vármegyénk alispánja foglalta el az elnöki széket s miután a megjelölt bizottsági tagokat szívélyesen üdvözölte, a közgyűlést megnyitotta s a közgyűlés jegyzőkönyvének megvételével dr. Rakovszky Iván megei alejezött bízta meg.

Az ülés megnyitása után dr. Rakovszky Iván előadó részletesen és kimerítően ismerteti azokat a hátrányokat, melyek a pénzügyminiszter által tervezett reformálás után a mezőgazdasági szeszgyárakak suttanak, sőt létérdektüket támadnak meg s határozati javaslatot nyujt be, mely szerint a földmívelésügyi kormány kéressék fel, hogy a mezőgazdák érdekeinek megvédése végett járjon közbe a pénzügyi kormányal.

Az előadó felszólalása után Schultz Lajos mondott még szakszerű beszédet, melynek befejezte után a következő határozati javaslat fogadtatott el:

Miután a m. kir. kormány által tervezett azon intézkedés, hogy a szeszdó tételének emelésével egyidejűleg a mezőgazdasági szeszgyáraknak eddig nyujtott szesztermelési jutalom hektoliterenként 4 (négy) koronával leszállíttassék és az így elért megtakarítás felhasználásával az ipari szeszkontingens egy része megváltván, az a mezőgazdasági szeszgyáraknak adományoztassék, a felvidéki szesztermelésre és ennek utján a felvidéki mezőgazdaságra általában válságos hatással járna, elhatározta a vármegye közönsége, hogy a földmívelésügyi magy. kir. miniszterhez felterjesztést intéz azon kéréssel, miszerint hasson oda, hogy a szeszdóreform megalkotásánál a felvidéki szeszgyáraktól az eddig élvezett jutalom el ne vonassék, illetve

amennyiben ez nem volna lehetséges, hogy a felvidéki szeszgyárak fenmaradásuk érdekében egyéb megfelelő állami segítségben részesítenessenek.

Eme határozati javaslat kimerítő jelentés és indoklással együtt nyomban fölterjesztett a földművelésügyi miniszterhez s egyben Trencsén, Árva, Liptó, Zólyom, Szepes és Sáros vármegyék törvényhatóságának megküldötték hasonló értelemben leendő határozathozatal végett.

Több tárgya a közgyűlésnek nem lévén, elnöklő alispán a közgyűlést berekesztette.

(r.)

A NEVETŐ SIRBOLT ALUL.

Anyám levelére.

Itt ülök a sötét cipruslombok alatt,
Körülöttem gomolyg az emberáradat.
Mosolygó víg párok mennek el mellettem,
Csak én vagyok köztük szomorú, betegem.

Fényes nyári éjjel, felpezsdül az élet,
— Drága leveledre mit üzenjek néked? —
Messe idegenben ifju szívem pusztul,
Valami sorvasztó, kínos fájdalomtúl.

... Egy nagy palotában, kéklő hegyeken túl,
Valaki felkacag a nagy boldogságtúl,
— Irom a levelet... felzúgnak a habok:
Édesanyám, nagyon, nagyon beteg vagyok!

Herczegh Jenő.

HIRESK.

Justh Anna temetése. A vármegye minden részéből előkelő és nagy gyászoló sereg gyűlt össze az elmúlt vasárnap Necpálon, hogy lerója az utolsó tisztesség adóját a megboldogult iránt, kit mindenki — kivétel nélkül — tisztelt és szeretett. A díszes ravatal a katolikus templom hajójában volt felállítva s a szürke ércoporsó alig látszott ki az illatos rózsák tömkelegéből. Midőn a gyászoló család elfoglalta helyét a koporsó körül, azonnal kezdetét vette a gyászszertartás, melyet Komora János esperes celebrált. Ennek befejeztével a helybeli magyar dalárda énekelt *Wunder Józset* karmester vezetésével mellett gyászos énekeket, melynek hatása alatt alig maradt szem szárazon. Az énekszámok után a koporsót a vármegye fiatal tisztviselői vetétek vállakra, átszállítva azt a megboldogult örök nyugvóhelyéül épített új sírba. A dalárda itt is énekelt s a bus melódiák összevagyultak a jelenlévő köznépfeltérő zokogásával, mely szintén szíve egész szeretetével rajongta körül az örökre elköltözöttet. A temetési szertartás után még sokáig zúgtak a harangok, felferve a fenyves erdők csendjét, melyek szépségén annyit előszere-ttel csüngött a megboldogult jószágos és anyagi lelke. A temetési szertartáson jelen volt *Grünenstein* nyugalmazott államtitkár is.

Pótsorozás. A trencsényi hadkiegészítő parancsnokság sorozó bizottsága, *Csóka* Lajos alezredes vezetésével, a folyó hó 5-én tartotta meg a szokásos pótsorozásokat,

A közművelődési kongresszus. A közművelődési egyesületek június 20. és 21. napjain tartandó kongresszusának előkészíté-
sét már csaknem befejezték. Az Országos Magyar Szövetség kebelében alakult végrehajló bizottság naponként tartott ülésin hozott határozataival intézkedik az iránt, hogy a kongresszusra már eddig is igen nagy számban jelentkező tagoktól minden irányban és kellően gondoskodva legyen. A jelentkezés befejeztével megtörténik a vasuti kedvezményes jegy, tagsági igazolvány, valamint a kongresszusi jelvény készítése, azonkívül köriratban közlik azoknak a fővárosi szállók-nak jegyzékét, amelyek a kongresszusi tagok részére kedvezőbb áron szobákat bocsátanak rendelkezésre. Nagyon kívánatos, hogy a rendezés pontos és idején való lebonyolítása céljából a még nem jelentkezett egyesületek kiküldött képviselőiket az Országos Magyar Szövetségnél (Budapest, VIII., Múzeum-körút 10.) sürgősen bejelentésék.

As adókövető bizottság a folyó hó 3-án kezdte meg működését városunkban. A beszeresbányai pénzügyigazgatóság részéről *Soly-mosay* Lajos pénzügyi fogalmazó jelent meg a tárgyalásokon. A bizottság működése való-szintleg a jövő hét végén ér csak véget.

A helybeli műkedvelői senekar évad-záró hangversenyét f. hó 21-én tartja az áll. isk. tornatermében este 8 órakor. A műsor mind mint mindig, most is igen élvezetes lesz.

Tolvaj osolód. *Bacsej* Anna cseléd *Tíroler* Ármín koszmárostól, amíg gazdája dolga után látott, összeszedte annak értékes ruha- és ezüsttárgyjait s re bene gesta megszökött. A tolvaj cselédet a szucsányi csend-őrség letartóztatta.

Az őrmester nemzetiségi agitátor. A „Szegedi Híradó” című politikai lap írja a következő épületes dolgokat: A szegedi honvédek kaszárnyája a nemzetiségi, de különösen a tót agitátorok elrejtett tanyája. Ki sejtene, hogyan ez a kitűnően fegyvermozott katonaelet alkalmas politikai szervezkedésre. Pedig úgy van. Van az ötödik honvédegyalozrednél egy pitvarosi származású tót őrmester, aki a központi tót iródnak tagja és a szegedi honvédségnél agitátor. Ez az őrmester minden héten egyszer maga köré gyűjti az ő rejtett territoriumán, a fogdában, a tót altiszteket és nemcsak igaztja őket a magyar legények ellen, de jelentéseket kér tőlük: mitéle magyarok vannak a kezökben és utasításokat ad nekik, hogy mily válogatott eszközökkel kell az „uhorszki szvinyik”-kel (magyar disznók) elbánni. Egy alkalommal, éppen „értekezés” volt, hogy a póttartalékosoknál milyen „eljárás követendő.” Ekkor mondotta az őrmester ur (persze tótul) a következőket: — Legközelebb én is kijövök a barakba egy este. Akkorára készítsetek ki nekem néhány ur disznót és majd kipróbáljuk rajtuk az ujhusolást és rendeztnék egy kis szembeköpest. És megtörtént, hogy az őrmester ur két „uri gyereket” szembe-köpetett egymással kilenczer egymásután: oly mulatságos volt a dolog... — Hlinka tábornok ur. A pitvarosi őrmester azonban nemcsak a honvédség tót altiszteit, de a közöskéit is szervezgeti. Önála van a központ, a főhatalom, mert ő a barátja „Hlinka tábornok urnak”, akinek jelenleg a szegedi állam-fogházban van a főhadiszállása. Az őrmester ur volt az első, aki Hlinka Andrást, az

államellenes igaztásért két évre elítelt tót agitátort a szegedi államfogházban fülkereszté és ezzel nemcsak tót kolompósainak, hanem a magyar fiúknak a társaságában is eldicsé-kedett. Amikor pedig a komái közé került, így tett jelentést a nevezetes látogatásról: — Nas general je Hlinka! On je tu. Dva roky bugye unaz. Ked von pryge od állam-foghaza, igyeme sznyomu na uhrori. (A mi tábornokunk Hlinka! Ő itt van. Két évig lesz itt. Ha kijön az államfogházból, elme-gyünk a magyarok ellen.) És azóta az őrmes-ter ur állandóan igazt ezekkel az — el kell ismernünk — nevétségesen naiv eszközökkel. És persze, mihelyt csak szabad ideje van, siet Hlinka generális urhoz, aki talán szintén mosolyogva hallgatja ezeket a buta rappor-tokat. Hogy Hlinka tábornok, — azt már a Slovensky Tyždennik tárcarovatából régen tudjuk, de hogy még a honvédség között is akadjan egy őrmester, akit elbolondítottak ezek a Hlinka históriák — az a pánszalvix-mus terjedéséről tesz tanúságot. A szegedi napilap ezen jelentése alapján a katonai hatóságok mgindítják a szigorú vizsgálatot és Hlinka őrmestere valószínűleg elveszti harcias kedvét.

As alkohol ellen. A ruttkai vasuti főmü-helyben dolgozó szervezett munkások nem es dicseretes harcot indítottak az alkohol ellen. Ebből kifolyólag e hó 14-én délután 2 órakor Ruttkán, a Rund-féle nagyteremben tudományos előadást tart az Európaszerte ismert, híres antialkoholista agitátor: dr. *Halek* Irán, melyet magyarul *Wanko* Károly fog előadni. E felolvasáson vendégeket is szívesen lát a rendezőség.

A vasuti koozi dézsalmól. A mult hó 30-án a kassa-oderbergi vasut egyik ólom-zárral ellátott kocsiját eddig ismeretlen tet-tesek feltörték s abból egy motoros kerékpárt 566 korona értékben elloptak. A csendőrség már a tettesek nyomában van.

Munkásbaleset. *Bohunka* Lajos 35 éves székgyári munkás a folyó hó 2-án két gőz-kazán leemelégnél ségedkezett s midőn azokat leeresztették, a nevezett munkás jobb lába az egymáshoz tödő kazánok közé került, miközben a szerencsétlen ember erős zúzódásokat szenvedett.

Iskolai kirándulások. A helybeli állami polgári leányiskola tanári kara *Boldis* Ignác igazgató élén a III. és IV. osztályu növen-dékekkel május hó 30-án Fenyőházára sike-rült kirándulást rendezett. A fürdő és vidé-kének ritka szépsége csodálattal töltötte el a növendékeket. A délután folyamán az eső miatt a Tatra szálló nagy győgyterembe voltak kénytelenek vonulni, de azért a vesz-teségért mulattató és ületes társasjátékokkal lettek kárpótolva, a melyek rendezésében a tanári kar fáradsáhtalan buzgalmat fejtett ki. — A helybeli állami iskolák növendékei pedig tanítóik vezetésével e hó 2-án a Korisa nevű erdőrezben voltak. Ez a kirándulás a madarak és fák védelmére szánt unneppéllyel volt kapcsolatos.

Saját magának ellensége mindenki, aki butorszükségletét nem szerzi be *Suehla* János jóhírű túrócszentmártoni kárpitos és butor-aktáros cégnél, ahol valódi mahagóni háló-szoba- és pallisander ebédő-butorok stb. stb. oly nagy választékban és jutányosabb ár-ban kaphatók, mint bármely más nagyvá-rosi hasonló cégnél.

A megszólalt néma. A megélhetés különös módját eszelte ki *Berger* Sámu ismeretlen illetőségű egyén, aki némaságot színeljára jarta sorba a városokat, mindenfelé könyöradományokat gyűjtve a saját zsebére. Nálunk azonban rajtavesztett, *Ujhelyi* Attila főszolgabíró addig vallatta, amíg a sarokba szorított néma egyszer csak megszólalt. A lelepleztetés után nyomban lelepleztették.

A kiscsepesényi megállóhely. Megemlékeztünk annak idején arról, hogy vármegyénk közigazgatási bizottsága néhány tag kérelmére felterjesztést intézett a kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz, hogy tekintettel a kiscsepesényi megállóhely nagy forgalmára, ott állomást létesítsen. A kereskedelemügyi miniszter ur válasza a napokban érkezett le a vármegyéhez, melyben értesíti a megye közönségét, hogy az új állomás építését célzó kérelemnek nem tehet eleget. *Minthogy* azonban — mondja a miniszter — a személyforgalom a kérdéses megállóhelyen elég élénk, annak váróteremmel való kiegészítését méltánylandónak találta. Egyidejűleg utasította a m. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy a szükséges munkálatot, lehetőleg már ez évben, de az 1909. évben feltétlenül hajtsa végre.

As Amerikába készülők figyelmébe. *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter a törvényhatóságokhoz intézett körrendeletében felhívja az utlevélkiállító hatóságokat, hogy figyelmeztessék a kivándorolni készülőket, miszerint az amerikai munkaviszonyok maig sem javultak, a munkások ezrei ma is munka nélkül tengetik életüket az óceánon túl, s alig van nap, hogy ezek tömegesen ne kérelmeznék állami költségen leendő hazaszállításukat. Hogy ennek dacára a kivándorlás mégis egyre tart, ezt a lelketlen ügynökök igazgatásainak tulajdonítja a miniszter, és ellensúlyozása végett a hatóságok figyelmét arra hívja fel, hogy minden egyes kivándorolni szándékozót világosítson fel afelől, hogy az amerikai gazdasági viszonyok még mindig nem javultak s a közeljövőben nagyobb arányú ipari fellendülés nem is várható. Egyben kijelenti a belügyminiszter, hogy azon kivándorlóktól, kik a folyó évi január 1-je után vándoroltak vagy vándorolnak ki, az állam költségén leendő visszaszállítást kérlelhetlenül meg fogja tagadni.

Tűzoltótanfolyam. A magyar országos tűzoltó-szövetség hazai tűzoltó-intézményünk fejlesztése céljából a folyó év nyarán a XVII. Országos Tűzoltó-Szaktanfolyamot tartja meg, alkalmat és módot öhajtván nyújtani ezáltal a tűzrendészet és a tűzoltás iránt érdeklődőknek, hogy a lehető legrövidebb idő alatt és aránylag kevés költséggel a tűzoltói szakmában megfelelő kiképeztetést nyerjenek, tűzoltó-testületek szervezéséhez és azok szakszerű vezetéséhez, a tűzrendészet kezeléséhez a megkívántató ismereteket megszerezhessek. Kellő tájékoztató céljából a következőket közöljük: tanfolyam-hallgató lehet minden 18—42 éves, feddhetetlen előéletű férfi, aki általános műveltséggel és lehetőleg érettségi bizonyítvánnyal, jegyzői vagy tanítói oklevéllel bír és kellő társadalmi állást tölt be. A tanfolyam kezdődik 1908. évi július hó 5-én és tart bezárólag július hó 25-ig. A befejező vizsgálatok augusztus 24-én és 25-én tartanak úgy az elméleti, mint a gyakorlati részből. A részvételben való írásbeli jelentkezés

határideje 1908. évi június 15-ike. Az ezen határidőn túl jelentkezők sem utazási, sem pedig elszállásolási kedvezményre nem tartozhatnak igényt. A jelentkezés a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségéhez (Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.) intézendő. A jelentkező tartozik az öt kiküldő hatóság, testület, válsalakat vagy magánszemély által kiállított s kiküldését igazoló bizonyítványát bemutatni, amelyen egyúttal az is feltüntetendő, hogy a jelentkező a kiküldő részéről részesül-e anyagi támogatásban s mily összegű az? Megjegyeztetvén, hogy az eddigi tapasztalat szerint nem mutatkozott kívánatosnak, hogy ezen összeg az orsz. tűzoltószövetség ösztöndíjánál, — mely a rendes megélhetésre elégséges, — nagyobb legyen. Tandíjait vagy beiratási díjat senki sem fizet. 40 tanfolyamhallgatónak a szövetség költségén leendő csoportos elhelyezéséről is gondoskodás történik. Az ingyones elszállásolásban részesülni öhajtók ebbeli igényüket azonban az írásbeli jelentkezés alkalmával egyidejűleg, tehát legkésőbb június hó 15-ig tartoznak a szövetség elnökségénél bejelenteni. Itt említtük föl, hogy a magyar tűzoltó-szövetség a szövetség kötelekibe tartozó tűzoltó-testületek tagjai részére öt, egyenkint 100 koronás ösztöndíjat tűzött ki. Az ösztöndíjak elnyerésénél az érettségi bizonyítvánnyal, jegyzői vagy tanítói oklevéllel bíró katonaviselt pályázók előnyben részesülnek. Az erre vonatkozó bélyegmentes kérvények az illetékes tűzoltó-parancsnokság után legkésőbb június hó 15-ig nyújtandók be a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségéhez (Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. szám.) A tanfolyamhallgatók a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszter ur 1889. évi május hó 19. évi 29.224/VI. sz. alatt kelt engedélyével az ide- és visszautazás alkalmával a magyar államvasutak vonalain kedvezményben részesülnek. Budapestre és vissza való egyszeri utazás alkalmával a magyar kir. államvasutak tekintetbe jövő vonalain a személy- és vegyesvonatok II-ik kocsisztályát III-ad osztályu egész jeggyel és a III-ik kocsisztályt III-ad osztályu féljeggyel használhatják.

Pályázat internátusba való felvételre. A Dmke. makói diákotthonába az 1908—9. iskolai évre 160 gimnáziumi, esetleg elemi iskolai tanuló vétetik fel. Az ellátási díj havi 36, beiratási-, orvosi-, burorhasználati díj évi 40 korona. A felvételt kérő bélyegtelen folyamodványok iskolai bizonyítvánnyal, születési és I. osztályu tanulóknál ujrától bizonyítvánnyal felszerelve 1908. évi július 10. napjáé adandók be a Dmke. makói diákotthonának felügyelő-bizottságánál. — Részletes prospektussal kívánatra készséggel szolgál a diákotthon igazgatósága Makón.

ISKOLAI ÜGYEK.

Majálst rendez a stubnyafürdői áll. elemi iskola e hó 11-én, csütörtökön délután, amelyen a fürdői zenekar játszik. Belépődíj nincs. Vendégek szivesen láttanak.

A Rákóczi kollégium felavatása. Budapest, az ország fővárosa ismét egy impozáns középülettel gazdagodott: a tavasz folyamán készült el és átadott át rendelkezésnek az eddigi „Budai Katolikus Konviktus“ új, nagyszabásu palotája, a „Rákóczi Kollégium“, középiskolai főnevelő intézet. Az intézet új otthón a folyó hó 14-én, vasárnap avatják fel díszes egyházi ünnepség és díszközgyűlés keretében. A felszentelés aktusát dr. *Várady* L. Arpád c. püspök végzi; az ünnepi közgyűlésen a megnyitó beszédet *Mailáth* György gróf világi elnök. A zárószót pedig *Várady* L. Arpád egyházi elnök mondja. Az intézet programja az angol college-ek tantervére emlékeztet: a rendes tárgyakon kívül nagy súlyt látunk fektetve a testgyakorlásra, sportokra, az idegen nyelvek tanulására; ezek közül a legraktikusabbat, az angolt az intézet dijtalanul tanítja az arra alkalmas növendékeknek. Mindezen előnyöket tekintetbe véve, a növendékek tartásdíja a fővárosi viszonyokhoz képest igen alacsony: évi kilencszáz korona, mi négy részletben fizetendő. A növendékek egyenruhát hordanak; az I. és II. osztályosok a már fennálló és fokozatosan tovább fejlődő érseki gimnáziumba, a többiek külső nyilvános iskolákba járnak. Az intézetre vonatkozó minden felvilágosítást az igazgatóság (II. Oszlop-u. 35.) ad.

Az Országos Polgári Iskolai Egyesület „Bányavidéki Köré“ folyó évi június hó 10-én délelőtt 10 órakor tartja rendes évi tanárköri gyűlést Körműzbányán, a polgári leányiskola dísztermében, melyre a tagokat, valamint az érdeklődő tanügybarátokat tisztelettel meghívja. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. A jegyzőkönyv hitelesítése. 3. Titkári jelentés. 4. Pénztárköri jelentés. 5. „Az iskolai írásbeli dolgozatok, különös tekintettel azok javítási módjára.“ Előadó *Kokas* Nándor. 6. Emlékvázlatok indiai tartózkodásom idejéből. Előadó *Lábay* János. 7. Indítványok.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági vajudás.

A gazdasági tényezők szüntelentül kiegyenliten iparkodnak egymást; a mérleg egyensulya sohasem állítható helyre, legfeljebb hogy az ellentétek, melyek az egyes tényezők közt fenforognak, időről-időre kevesednek, a közös érdekből merített haszon megosztása közelebb jut az igazságossághoz. Egészen egyforma arányban azonban sohasem jutalmaztatik a közgazdasági tevékenység minden ága.

Minél harmónikusabban alakul a viszony a közgazdasági ágazatok közt azoknak díjazását illetőleg, annál egészségesebb a közgazdaság, annál szilárdabb az alapja. Minél nagyobbak a díjazás ellentétei, annál rosszabbak a közgazdasági viszonyok. Mert az egyik fél a másik rovására oly előnyökben részesül, melyek az általánosságra kedvezőtlen hatást gyakorolnak.

Kitűnő anyagból készült

olcsó

sírkövek

kaphatók

STEINER LAJOS

árulmányosságban

Tarócsztrárton.

Javítások és elvált sírkövekre kikajáratnak

Levélben meghívásra jövek!

A harc az egyensúly elérésére tehát nem szűnik meg soha. Nemcsak a munkaadók és a munkások közt folyik az, hanem a közgazdaság minden ágazata, a társadalom minden rétege közt.

Innen van, hogy hol az egyik cikk drágul meg, hol a másik. A közgazdaság, a társadalom egyik osztálya felel a munkáért, készítményéért. Ez természetesen kihat minden többi osztályra is, mely a szóban forgó produktumot drágábban kénytelen megszerezni és erre fedezetet csak úgy találhat, ha szintén többet követel a teljesítményéért.

Mi mostanában éppen abban a stádiumban vagyunk, amelyben sorjában állanak elő a különféle osztályok többköveteléseikkel. Ezért bátran állíthatjuk, hogy közgazdaságunk igen válságos helyzetben van, aminek kétségtelen bizonyosságát a pénznek elértéktelenítésében találhatjuk.

A sok áremelésnek ugyanis az a furcsa következménye, hogy az emberek többet kapnak ugyan munkájukért, de többet is kénytelenek kiadni s így az áremelkedés csak látszólagos volna, — amellet, hogy a pénz értéke csekélyebb — ha az áremelkedés minden szakmában már tényleg beállott volna. Egyelőre azonban még sok szakma nem emelte fel az árakat, egyesek pedig éppen-séggel nem is gondolhatnak erre s ezek azok, kik a sok áremelkedésnek megadják az árát.

Vajudnak tehát a közgazdasági viszonyok s tartani lehet tőle, hogy még évekig el fognak húzódni az átalakulások, melyeknek épp az volna a legkedvezőbb eredménye, ha a pénz értéke még inkább csökkenne, mert ezáltal elérhető volna, hogy mindenki, ha már többet kénytelenek költeni, több jövedelemre is tenne szert.

Amikor számolunk kell azzal, hogy ezentul még fokozódnai fognak kiadásaink, legfőbb figyelmünket arra kell fordítanunk, hogy bevételünket is szaporítsuk. Nekünk magyaroknak, kik rég időktől fogva számtalan milliókkal adozunk a külföldi iparnak, kereskedelemnek, erre igen hathatós módunk van:

igyekeznünk kell pénzünket lehetőleg az ország határain belül tartani. Ezt célozza az iparpártolási mozgalom, melyet a magyar produktumok érdekében indítottunk.

Csak ha ezt közös erővel, közös akarat-tal sikerül keresztülvinni, számíthatunk arra, hogy a gazdasági vajudást nagyobb megrázó-kódítás nélkül fogjuk kiállhatni. Nemcsak hazaífas feladat tehát, hogy pártoljuk a hazai ipart, hanem mindannyiunk közös, vitális érdeke, melyet ha szem elől tévesztünk, keményen lakolni fogunk érte!

El ne feledjük végül, hogy a társadalom, közönség egyesekből áll s ha mindenki a szomszédjára fogja bízni a hazaífas feladat teljesítését, senkire fogja azt teljesíteni és közgazdaságunk az egyre kevesebbül harcban végezzék el fog pusztulni.

Tenyészállat-díjazás Stubnyafüzdőn. A turóczi gazdasági egyesület a tenyészállatok díjazását a múlt hó 30-án tartotta meg a stubnyafüzdői járásra nézve. A bíráló bizottság a díjakat a következőképp osztotta ki az állattulajdonos kisgazdák közt. Töhenekért: *Weisz József* (Felsőstubnya) az első 40 koronás díjat, *Hrivnak Mihály* (Kiscsepcevény) a második 30 koronás díjat, *Ferenecské József* (Lestjachó) a harmadik 25 koronás díjat, *Paulik József* (Alsóstubnya), *Issip János* (Háj) és *Gresner János* (Felsőstubnya) a negyedik 20—20 koronás díjat, *Weisz Ignác* (Felsőstubnya) és *Pracsko Ignác* (Felsőstubnya) az ötödik 15—15 koronás díjat, *Bodó József* (Bodófalva), *Csernak Máté* (Kistalu) és *Obuch András* (Dvorac) a hatodik 10—10 koronás díjat. Öt koronás jutalomban részesültek még a következők: *Horváth András*, *Pakács András*, *Kasuba Samu* és *Tócs György*. — Üszökért: *Weisz Ignác* (Felsőstubnya) az első 40 koronás díjat, *Borcovan János* (Mosóc) a második 30 koronás díjat, *Ritjan János* (Divék), *Zsák Károly* (Felsőstubnya), *Hog János* (Felsőstubnya) a harmadik 20—20 koronás díjat, *Horváth András* (Háj), *Dubovecz József* (Alsóstubnya) a negyedik 15—15 koronás díjat. 10—10 koronás díjat kapott még *Holbai Lajos*, *Kasuba Samu*, *Peterca János*, *Reszvár*

György és *Bermann János*. 5—5 koronás jutalomban részesítették: *Kosik János* és *Weisz János*. A bíráló bizottság szakvéleménye szerint a felhajtott anyag az idén is kifogástalan volt. Jutalmakra kiosztott összesen 495 korona.

A Linment. Capsiol comp., a Horgony-Pain-Expeller igazi, népszerű házi-szerre lett, mely számos családban már sok év óta mindig készleltben van. Hátfájás, csípőfájdalom, fejfájás, közhvény, csúznál stb.-nél a Linmenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkór-nál, minő: a kolera és hányóhasolyás az altestnek Linmenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő házi-szer jó eredményrel alkalmazott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és üvegben: 4 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona, a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linmentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony“ védjegyre és a Richter cégjegyzésre ügyelni és csak eredeti tveget elfogadni.

Szerkesztői üzenetek.

B. R. Budapest. Ne vedd rossz néven, hogy a közleményt csak kivonatossan hozhattuk, mert többre nem jutott hely. Sajnálom, de nagyon köve vagyok, nem mehetek le. — K. J. Ivánkófalva. Ember tervez, isten végez. Pedig őszintén szölvá, szereltem volna ott lenni. De majd az őszel okvetetlen sorát ejtem. — Homestead Pa. Légy szives, leveleidet mindenkor személyesen emezni, így bizonyosan kézhez kapom. A lap küldése iránt intézkedtem. — K. Kör-möcbányá. Ej! Ej! Há nincs semmi? Egyébként várjuk az igéi közleményeket. — B. A. Budapest. Egyelőre semmi. Talán jobb is így. Ha időt szakíthatok, még a napokban levél meg.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.

Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.

Kiadófeljajdonos: Moskóczy Ferencné.

KALOGÉN
BRÁZAY SÓBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ

NOXIN

A LEGJOBB
CIPŐ-
KRÉM

NOXIN

A szabadalm.
KULCSCSAL

Minden jobb üzletben kapható.
Hochsinger Testvérek Budapest.

A legjobb
szépitő-szer!

Hölgyek részére
nélkülözhetetlen!

A szépség

elérésére, tühéltetésítésére és fentartására

legkitűnőbb és legbiztosabb vegytiszta, sem higányt, sem olmot nem tartalmazó, teljesen ártalmatlan, zsírmennyiségű készítmény a

FÖLDES-FÉLE MARGIT-CRÉME

Ezen világhírű arckenőcs eltávolít sepleőt, májfoltot, pattanást, miteszert és más minden bőrbajt, ráncokat, himlőhelyeket is, az arcot simává és üdév teszi. **Ára:** kis tégely 1 korona, nagy tégely 2 korona. **Margit hölgyor** (3-féle színben) 1-20 korona, **Margit szappan** 70 fillér, **Margit fogpép** 1 korona, **Margit arcviz** 1 korona.

Postán utánvétel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi

a készítő: **FÖLDES RELEMEN gyógyszerész, Ad.**

Kapható Turócszentmártonban: **Toperczer Sándor**,
Kör-möcbányán: **Gazdik János** gyógyszerészeknél.

Csodás, gyors
és biztos hatása!

Törv. védve!

Óvakodjunk
utánzatoktól!

Meghívó

a Turóci kerületi munkásbiztosító pénz-tár kiküldötteinek 1. évi június hó 14-én délután 4 órakor Turócszentmártonban, az Ipartestület helyiségében (a Dom-ban) megtartandó

rendkívüli közgyűlésére.

TÁRGY:

1. Az Országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztár közgyűlésére választandó 3—3 pótkiküldött választása.

A közgyűlés tekintet nélkül a megjelentek számára lesz megtartva.

A Turóci kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy négyzet alakú kis csomag, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kísérleteink, orvosi és megbízható, bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Ezen hamisítványok miatt bevásárláskor óvatot kell tenni és csak olyan áruvet fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyű és a Richter gyógyszereszet eláratott dobozába van csomagolva. Az árukban K-80, K1.40 és K2.- és egyesítve minden gyógyszereszetben kapható. — Főraktár: Török létesítet gyógyszereszet, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerész az „ARANY MÉRLEK”-ben, Prágában, Hlambothstrasse 5. sz. Mindennapig szétküldés.

Turócszentmártoni raktár: Schönauich Viktor gyógyszerésznél Zlnováránál — és Toperczer Sándor gyógyszerésznél Turócszentmártonban.

KÖHÖGÉS.

A ki

egészségét szereti meg is óvja. 5245 hit. bizonylat tanuskodik arról, hogy

a KAISER-féle

melikaramella 3 fenyővel kitűnő hatása, orvosiilag kipróbálva. Köhögés, rekedtség, katarus, elnyálkásodás, gégekatarus, hörg- és görcshurut esetén. Csomagja 20 és 40 fillér. Doboz 80 fillér. Kapható Burda János üzvegénél Szucsányban.

Naponta Vezek friss

tehénturót és vaját

kisebb mennyiségben is.

SZEMRÁD IGNÁC

tejsarnoka Ruttka.

„AZ UJSÁG”

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő:
Gajári Ödön

Társzerkesztő:
Dr. Ágai Béla

Főmunkatársak:

Herczeg Ferenc
Kozma Andor

Kenedi Géza
Mikszáth Kálmán

Kóbor Tamás

Előfizetési árak: 1 hónapra 2 kor. 40 fill., negyedévre 7 korona, féltre 14 kor., egész évre 28 korona. „AZ UJSÁG” a DIVAT SALON-nal együttesen előfizetve egynekévre 9 korona.

Cím: „AZ UJSÁG” kiadóhivatala Budapest, Káhócsi-ut 59.

Vidéki előfizetők figyelmébe! Vidékről Budapestre érkező, itt tartózkodó vagy átutazó előfizetőinknek az Olvasóterem New-York-Palota, Erzsébet-körút 9. menetrendekkel, fürdők prospektusaival és egyáltalában minden tudnivalóval a legkészségesebben áll rendelkezésre.

Az olvasóterem reggel 8 órától este 8 óráig van nyitva!

1073/1908. tkv. sz.

Hirdetmény.

Bella község telekkönyve erdő- és legelőelkülönítés, illetve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. sz. szabályrendeletre képest átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886 : XXIX., az 1889 : XXXVIII. és az 1891 : XVI. törvények a tényleges birtokosok tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. törvényekben szabályozott eljárás a telekgyezkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatosították.

E célból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben az 1908. évi július hó 4-én fog kezdődni.

Ennélfogva felhívattak:

1. az összes érdekelt, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netalán észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a töves bevezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;
2. mindazok, akik a telekgyezkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okodatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldött bizottsága előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;
3. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelesésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átíratásra az 1886 : XXIX. törvénycikk 15—18. és az 1889 : XXXVIII. törvénycikk 5., 6., 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték-elengedési kedvezménytől is elesnek;
4. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törölését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentéség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.
Turócszentmártonban, 1908. évi május hó 27-én.

Petrás Mihály,
kir. albiró.

293/1908. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel köz-hírré teszi, hogy a turócszentmártoni kir. járásbíróóság 1906. évi V. 284/4. számú végzése következtében dr. Vanovics János ügyvéd által képviselt Tátra felsőmagyarországi bank részvénytársaság javára Város szűl. Szirány Judit ellen 3000 kor. s jár. erejéig fogana-tosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 3080 koronára becsült mindenféle szobabutor, gazdasági felszerelés, marhaállományból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a turócszentmártoni kir. járásbíróáságnak V. 577/1. 1908. számú végzése folytán 3000 korona tőkekövetelés és eddig összesen 289 korona 5 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Város szűl. Szirány Juditánál Jahodnikon leendő eszközésére 1908. évi június hó 19-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében késpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Turócszentmártonban, 1908. évi május hó 30-ik napján.

Záthureczky Jenő,
jbrósági végrehajtó.

HÉDA B.

fűszer- és csemegekereskedése
Turócszentmárton.
**Herkules sör, legfinomabb aradi
borok, likörök és rumok.
Mindenféle déli gyümölcsök.**

Eladó sirkövek!

„A selmec-bélabányai iparosok hitelszövetkezete mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja felszámolás alatt“ ezennel köz-
— hírré teszi, hogy a tulajdonát képező —
48 darab sirkövet
melyeknek árai 7 koronától 300 koronáig váltakoznak, összes értékük pedig 2200—
korona, darabonként vagy az egész készletet egyben szabad kézből a legtöbbet ígérőnek kézpénz ellenében eladja. — Részletes felvilágosítást ad a felszámolás alatt álló szövetkezet felszámoló bizottsága.

Selmecbánya, 1908. május 23.

A felszámoló bizottság.

Wix Miksa

fűszer- és csemegekereskedése
Turócszentmárton.

Ferret-Branka,
Whisky, cognac,
pezsgő, borok,
likörök stb. stb.
nagy raktára.

Üvegezési vállalat!

Haltenberger Béla

Kassa

ruhafestő, vegytisztító és gőz-
mosó gépeinek képviselője:

Reisz Lipótnál, Turócszentmárton.

Nagy választék női kalapokban.

LEOPOLD GYULA

GARVENS-SZIVATTYUK
rendkívül olcsók,
csak elsőrendű minőség.
Kérjen határozottan!
Garvens-szivattyut
Garvens-művek, WIEN XXe.
Levelezés magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

TYUKSZENHALÁL
ára 70 fillér.
A legjobb és legerősebb
szabóruca az
ERŐ SÓSBORSZESZ
ára 2 K, 1 K és 30 fillér.
Postán szállítja utárvét mellett a
KOSMOS vegyszert és kú-
művelési laboratórium.
GYŐR, BAROSS-UT.

Csemege-konzervok BÉLHURUT
BARTA-újság gyümölcskonzervok, szőlő, aszalt, gomba, hús- és kizsolt-konzervok, nemzeti konzervok — leginkább minőségben az áll — eddigi legjobb minőségű konzervok a világban.
Felkai Konzervgyár, Barta József
Fehérvári (Győrmező) — Kérjen árjegyzéket!

VÉRSEJÉRTÉS, ÉRTVEGYÁRSÁG, IDEGENSÉG
Értvegyárságra a legbiztosabb bázisú a **KRIEGER-é**
TOKAJI CHINA-VASBOR.
Rendkívül hatékony, erős, tisztítja a vért.
Első árá 320 kor. Nagy árá 8 kor. Kapható győgyárakban.
Postán kelt: **KORONA-GYŐGYÁRTÁS** Budapest, Kalvin-tér.

PLATSCHEK VILMOS
elismert legolcsóbb, legazottabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).
RIVOLI
Kézművészeti és iparművészeti műtermében
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 30.
Készülnek csak elsőrendű művészi
készkészítésben készítmények, szőve-
s és öltöztetmények. Másadikok szilvarna,
hárszóra, tóra, elasztikusra stb. Green, fűgőpák, új stb.,
apró öltöztetményekkel. Porcellánba öngött kékgyökér sít-
kövekre stb. Miről kifizetik ingyen és bérmentve árjegyzéket!

DIGESTOL GLÜCK
allegikéleltesebb
emésztopor
Doboz 2 kor.
Postán szállítá tölde „FEZER GALAMB“ győgyárakban
BUDAPEST, HUNGÁRIA-KÖRÚT 93
Kapható minden győgyárban és drogeriában.

Megfegő hatása!
FICHTENIN
A legfinomabb, szabadosulag védett szer, mely mindenféle fér-
get a testben és egy, mint mindenféle korong, ver-
de tervekkel és egyéb kór- és rohamonban károsan áll-
kának és azot gette azonnal megűl.
Legbiztosabb védőeser anyag és degesz ellen-
Hasonlaltó utatitka maris való eljárás mellett biztosítják
a felhétlen eredményt.
Vesztékeztetésű Magyarországi részre:
DIAMANT és VADAS
Budapest, VII., Damjanich-u. 36. — Telefon 21-51.

BOGDÁNY
szerencseje páratlan!
Vásároljunk osztály-
sorsjegyet csakis
BOGDÁNY S.
fővárosi sorsjegyjroda r.-l-nál
BUDAPEST, KAROLY-KÖRÚT 20.

Dr. KOVÁCS
KÉZPASZTÁJA
8 nap alatt kikészít
Tápláló K 1-20
Dr. KOVÁCS győgytára
Budapest, Gyár-utca 17.
„Tollait-úttok“ ingyen.

Ha fáj a feje használjon
azonnal
Beretvás - MIGRAIN-pasztilát,
mely 5 perc alatt minden fejfájást megszüntet.
1 doboz 1 kor. 30 fillér. — Minden győgyárakban és drogeriában kapható.
Fér-
tár: **BERETVÁS TAMÁS** és **KISPEST,** Békés-
utca 2.
Ingyen postán szállítja 8 doboz rendeléssel.

PARIS SZÁJLÓDA
Székhely: Simon Péter
Budapest, VI., Váci-körút 28. sz.
100 szoba 2-30 K-44 fillérrel, kényelmese-
g és világiuságú szállás. Fürdő,
székhelyi kávéháza, étterem, Villamos vasút-
állomásnál az órázó állomások és
hallak fal.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?
Schuller Kaszinó-éttermében
VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.
Elsőrendű konyha | Naponta zene-estély!

Dr. KOVÁCS I.
hemopatiai rendelő-intésete
IDÉTT betegségeiben
szerezők száma
Budapest, Váci-körút 18. sz.

KATZER
szőrművelésiparban és az egész
világban az úttal tarja.
Első és legnagyobb
molykár elleni udó részre tóra.